

BEZINNINGSNOTA INZAKE
DE OPDRACHT VAN DE BEDRIJFSREVISOR BIJ EEN STOCK OPTION PLAN
DECEMBER 1999

De wet van 26 maart 1999 betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid 1998 (1 april 1999) regelt het fiscale statuut van opties op aandelen of winstbewijzen die worden toegekend uit hoofde of naar aanleiding van de beroepswerkzaamheid van de begunstigde.

Volgens deze reglementering bestaat er een belastbaar voordeel dat forfaitair wordt vastgesteld aan de hand van een percentage van de waarde van de aandelen waarop de optie betrekking heeft. Om deze de regeling te kunnen toepassen, is het dus noodzakelijk de waarde van het aandeel op het ogenblik van het aanbod van de optie te kennen.

Naar luid van artikel 43, § 4 van de hoger genoemde wet wordt de waarde van de aandelen als volgt bepaald :

- “1° wanneer de aandelen genoteerd of verhandeld worden op de beurs, is de waarde van het aandeel naar keuze van de persoon die de optie aanbiedt, de gemiddelde koers van het aandeel gedurende dertig dagen die aan het bod voorafgaan of de laatste slotkoers die voorafgaat aan de dag van het aanbod ;*
- 2° in de andere gevallen, is de waarde van het aandeel de werkelijke waarde op het ogenblik van het aanbod, zoals vastgesteld door de persoon die de optie aanbiedt, op eensluidend advies van de commissaris-revisor van de vennootschap die de aandelen uitgeeft waarop de optie betrekking heeft, of, als in die vennootschap geen commissaris-revisor is, door een bedrijfsrevisor die door die vennootschap wordt aangewezen, of als de uitgevende vennootschap niet verblijfhoudend is, door een accountant met een vergelijkbaar statuut die door die vennootschap wordt aangewezen”.*

Onderhavige aanbeveling heeft tot doel de uitvoeringsmodaliteiten van deze opdracht toe te lichten en wordt tevens gepreciseerd wat het verslag moet inhouden.

*
*   *

AFDELING I : TOEPASSINGSGEBIED EN REIKWIJDTE VAN DE OPDRACHT

1. De tussenkomst van de commissaris-revisor of van een bedrijfsrevisor is alleen maar vereist wanneer de optie betrekking heeft op aandelen die niet ter beurse zijn genoteerd of niet op de beurs worden verhandeld. In de andere gevallen geschiedt de waardering immers op basis van de beursnotering.

Wanneer de aanbieder van de optie niet diegene is die de aandelen uitgeeft, komt het aan de commissaris-revisor van de emittent toe om een verslag uit te brengen over de waarde, zoals deze werd vastgesteld door het bestuursorgaan van de aanbieder. Dit bestuursorgaan zal een rapport opstellen conform hetgeen onder paragraaf 2 wordt uiteengezet.

Indien een commissaris-revisor werd aangesteld, is hij van rechtswege belast met het opstellen van het verslag. Indien de commissaris-revisor, om een verantwoorde reden, deze opdracht evenwel niet wenst te aanvaarden, kan het bestuursorgaan van de onderneming een andere bedrijfsrevisor aanstellen om deze specifieke opdracht te vervullen

Wanneer de effecten, die in het plan zijn bedoeld, door een buitenlandse vennootschap worden uitgegeven zal het advies van een buitenlandse beroepsbeoefenaar worden gevraagd. Deze beroepsbeoefenaar zal zelf moeten uitmaken in hoeverre hij aan onderhavige aanbeveling kan refereren.

2. Alleen het bestuursorgaan (de raad van bestuur of de zaakvoerder) van de vennootschap die de optie aanbiedt is bevoegd om de waarde te bepalen van het onderliggende aandeel dat aan de grondslag ligt van de forfaitaire waardering van het voordeel dat aan de rechthebbende wordt toegekend. Normaliter zal het bestuursorgaan zich laten bijstaan door een deskundige: deze adviesopdracht met betrekking tot de waardebepaling van de aandelen kan niet aan de commissaris-revisor van de uitgevende vennootschap worden toevertrouwd. Deze opdracht kan evenmin worden toevertrouwd aan een persoon met wie deze laatste, beroepsmatig, een samenwerkingsverband heeft.
3. 3. Krachtens de wet van 26 maart 1999, bestaat de opdracht van de bedrijfsrevisor (die al dan niet commissaris is) er hoofdzakelijk in een oordeel uit te spreken over de waarde van het aandeel zoals deze werd bepaald door het bestuursorgaan van de onderneming.

De commissaris-revisor van de uitgevende vennootschap moet erover waken dat zijn onafhankelijke positie wordt gevrijwaard. Het is hem daarom verboden enige beslissing te treffen of te suggereren inzake de waardering van de aandelen van de uitgevende vennootschap. Indien de vennootschap een beroep wenst te doen op een deskundige is het evenwel verantwoord dat deze, van bij het begin van zijn opdracht, contacten heeft met de commissaris-revisor. De deskundige zal zich aldus kunnen steunen op gegevens waarvan de betrouwbaarheid vaststaat. Teneinde problemen inzake de naleving van het beroepsgeheim te vermijden, zal het bestuursorgaan van de uitgevende vennootschap in zulk geval haar formele toestemming moeten verlenen over zulke contacten

*
*   *

AFDELING 2. REFERTEWAARDE

4. De werkelijke waarde zoals bedoeld in het artikel 43 van de wet van 26 maart 1999 vloeit voort uit een waardering die hoort te geschieden aan de hand van gepaste methodes. Het uiteindelijke doel is de waarde van het aandeel te bepalen; vertrekkend van de waarde van de onderneming zal het bestuursorgaan geschikte parameters hanteren om tot de waarde van de aandelen te komen (waarbij bijvoorbeeld, wordt rekening gehouden met de diverse categorieën van aandelen, met de tijdelijke of duurzame illiquiditeit van de effecten, enz.).
5. *Een gepaste waardering stoelt op een referentie aan betekenisvolle en uiteenlopende criteria (vanuit diverse invalshoeken). In het algemeen is het een goede praktijk dat ten minste gekozen wordt voor een methode die steunt op een analyse van de waarden van de vermogens (gebaseerd op het gecorrigeerd netto actief) en voor een methode die steunt op de rendementsaspecten.*

Het bestuursorgaan zal nagaan of de waarderingmethoden gepast zijn, rekening houdend met het nagestreefde doel en of er geen andere methode meer aangewezen is. Een waarderingmethode is in principe aanvaardbaar wanneer zij in de de wetenschappelijke of beroepsliteratuur algemeen wordt aanvaard of wanneer zij voor het voorliggend geval in het bijzonder is geschikt en vanuit bedrijfseconomisch oogpunt terdege is verantwoord.

6. *Wat de in overweging genomen waarderingmethoden betreft, kan het bestuursorgaan van de onderneming perfect beslissen om slechts één methode toe te passen, vanuit de overweging dat die methode de enige relevante is. Deze benadering dient op een restrictieve wijze te worden toegepast, zodanig dat de oplossing eerder uitzonderlijk is.*

Prospectieve methoden zijn aanvaardbaar, in de mate dat zij worden toegepast door een vennootschap die over voldoende nauwkeurige analytische of budgettaire gegevens beschikt.

Het eenvoudig lineair doortrekken van historische gegevens zonder verwerking kan niet als een algemeen aanvaarde methode worden beschouwd. Toekomstige financiële gegevens die aan de berekening ten grondslag liggen kunnen evenmin meer dan een redelijke termijn bestrijken, zonder afbreuk te doen aan de actualiseringsmethoden.

7. De bedrijfsrevisor moet alle betekenisvolle inlichtingen verzamelen met inbegrip van de gegevens na de afsluitingsdatum van de laatste financiële staten zodat hij de samenhang van de opgestelde vooruitzichten kan nagaan.

Voor de waardering van ondernemingen, die zich in een startfase bevinden, kan de revisor zich steunen op het "business plan", voor zover deze vooruitzichten met de nodige zorg werden opgesteld.

8. De waarde, die wordt bepaald volgens de werkwijze omschreven in de paragrafen 5 en 6, moet bovendien rekening houden met de volgende elementen :
- de uitgiftewaarde van nieuwe aandelen naar aanleiding van een recente kapitaalverhoging;
  - de inkoopprijs van aandelen, indien deze verrichting recente en onder normale voorwaarden is geschied;
  - waarderingen die werden uitgevoerd in het raam van de voorbereiding tot een beursintroductie;
  - de intrinsieke waarde die bepaald wordt volgens de bij artikel 34bis, § 4bis Venn.w. voorgeschreven voorwaarden (zijnde de door het vennootschapsrecht weerhouden minimumwaarde wanneer het voorkeurrecht is voorbehouden aan bepaalde personen die geen personeelsleden zijn).
9. Artikel 42, §4, tweede lid van de wet van 26 maart 1999 stelt bovendien: *“wanneer het om kapitaalvertegenwoordigende deelbewijzen gaat, mag de waarde bedoeld in het eerste lid, 2° niet lager zijn dan de boekwaarde van die aandelen zoals blijkt uit de laatste jaarrekening van de uitgevende vennootschap die afgesloten en goedgekeurd is door het bevoegde orgaan voor de datum van het aanbod.*

Wanneer het om niet kapitaalvertegenwoordigende deelbewijzen gaat, wordt de waarde bedoeld in het eerste lid, 2°, bepaald overeenkomstig de rechten die aan die deelbewijzen toegekend worden op grond van de statuten van de uitgevende vennootschap.”

*
*   *

AFDELING 3 : CONTROLEWERKZAAMHEDEN

10. *De revisor moet er zich van vergewissen of de waarderingmethoden die door het bestuursorgaan van de vennootschap hebben weerhouden aangepast zijn, overeenkomstig het in de paragrafen 4 tot en met 9 bepaalde. Vervolgens zal hij informatiegegevens identificeren die voor de toepassing van elk van die methoden nodig zijn.*
11. *Wanneer hij de correcte toepassing nagaat van een waarderingmethode die gebaseerd is op historische boekhoudkundige gegevens, dan zal de revisor zijn controles toespitsen op de betrouwbaarheid van de financiële staten.*
- 11.1. Omdat de waardering moet worden opgesteld op het moment van het aanbod, zal er ook rekening gehouden worden met alle gegevens van de periode volgend op de datum van de jongste jaarrekening / halfjaarlijkse staat tot op de datum dat de bedrijfsrevisor zijn verslag ondertekent. In de meeste gevallen zal de revisor vragen dat hem een recente tussentijdse boekhoudkundige staat wordt overgemaakt, welke hij aan een beperkt onderzoek zal onderwerpen, conform de aanbeveling van 5 januari 1993 inzake het beperkt onderzoek van een tussentijdse staat.

11.2. Wanneer er in de betrokken vennootschap geen commissaris –revisor is, zal de bedrijfsrevisor de controleprocedures hanteren die zich opdringen in het geval van een fusie tussen handelsvennootschappen.

12. Wanneer van prognoses gebruik wordt gemaakt, dient de revisor de inlichtingen in te winnen inzake de hypothesen die aan de grondslag liggen van deze prognoses . Hij moet er zich van vergewissen dat die hypothesen op voldoende wijze zijn beschreven en dat ze niet kennelijk onredelijk zijn of tegenstrijdig zijn met andere informatie die in het algemeen juist is.

De bedrijfsrevisor zal er zich van vergewissen dat de opgemaakte prognoses steek houden. Hij zal daarbij alle relevante informatie verzamelen, met inbegrip van de inlichtingen die betrekking hebben op de periode na de laatste balansdatum.

13. De revisor moet het relatieve gewicht onderzoeken dat aan elke waarderingmethode wordt toegekend bij de bepaling van de weerhouden waarde.

14. Buitenlandse vennootschappen kunnen opties op eigen aandelen uitgeven, die binnen het toepassingsveld van de wet van 26 maart 1999 worden toegekend aan de personeelsleden van een Belgische vennootschap. In dit geval kan het verslag worden opgesteld door een bedrijfsrevisor of door een beroepsbeoefenaar die over een als gelijkwaardig erkende hoedanigheid in het buitenland beschikt. De bedrijfsrevisor die dergelijk verslag opstelt zal moeten steunen op de werkzaamheden van zijn confrater die in het buitenland over een als gelijkwaardig erkende hoedanigheid beschikt. Hij zal daarbij de aanbeveling van 4 maart 1988 naleven inzake het gebruikmaken van de werkzaamheden van een andere revisor.

*
*   *

AFDELING 4 : HET VERSLAG

15. Het verslag van de commissaris-revisor of van de bedrijfsrevisor dient volgende gegevens te bevatten :

- bestemming van het verslag, namelijk het bestuursorgaan van de aanbiedende vennootschap ;
- identificering van de vennootschap ;
- identificering van het voorwerp van de opdracht, namelijk het uitbrengen van een opinie over de waarde, zoals voorzien in het artikel 43 van de wet van 26 maart 1999,
- een verklaring waarbij wordt gepreciseerd dat die waarde door de raad van bestuur werd vastgesteld ;
- vermelding van de naleving van deze aanbeveling ;

- beschrijving van de gehanteerde waarderingsmethodes ; het verslag zal daarenboven vermelden of de gehanteerde waarderingsmethoden over het algemeen aanvaard zijn *in de bedrijfseconomie, of de weerhouden hypothesen aanvaardbaar en coherent zijn, en of de waarderingsmethoden correct werden toegepast.*
- vermelding van de boekhoudkundige waarde van het aandeel en een verklaring dat deze waarde lager ligt dan de reële waarde die met toepassing van de vermelde waarderingsmethodes werd verkregen;
- besluit van de beroepsbeoefenaar, met inbegrip van het eventuele voorbehoud betreffende de aan het aandeel toegekende waarde ;
- de datum van het verslag, de naam en de handtekening van de beroepsbeoefenaar.

Het verslag van het bestuursorgaan of het uittreksel van het proces-verbaal waarin de waarde van het aandeel wordt verantwoord dient in in het verslag van de bedrijfsrevisor te worden opgenomen of dient in bijlage aan diens verslag te worden gehecht.

16. Indien de bedrijfsrevisor een verslag zonder voorbehoud wenst op te stellen kan hij zijn besluiten op de volgende wijze formuleren : « De raad van Bestuur heeft bij de bepaling van de waarde van het aandeel gebruik gemaakt van methoden die op gepaste wijze werden verantwoord. Ze leiden tot een redelijke waarde, die hoger ligt dan het minimum voorzien in het artikel 43 van de Wet van 26 maart 1999. »

Indien de revisor het nodig acht een voorbehoud te maken dan vermeldt hij dit duidelijk in zijn verklaring.

17. Het verslag van de commissaris-revisor kan niet een datum dragen, die voorafgaat aan de dag waarop de raad van bestuur of de zaakvoerder van de betrokken vennootschap de in paragraaf 2 vermelde, beslissing heeft getroffen.

18. De Raad van Bestuur kan het verslag aan de fiscale administratie overmaken, indien deze laatste hierom vraagt.

*
*   *   *

AFDELING 5 : SPECIFIEKE VERANTWOORDELIJKHEDEN IN HET LICHT VAN HET VENNOOTSCHAPSRECHT

19. De functie van commissaris-revisor omvat de controle op de verrichtingen in de boekhouding, en de conformiteit ervan met de bepalingen van de vennootschappenwet en van de statuten. Het behoort aldus ook tot de verantwoordelijkheid van de commissaris-revisor na te kijken of de regels van het vennootschapsrecht die werden nageleefd inzake de uitgifte van opties op aandelen .

De bedrijfsrevisor die optreedt in een vennootschap waar er geen commissaris-revisor in functie is, heeft niet dezelfde verplichting qua controle op de naleving van de bepalingen

van het vennootschapsrecht. Het is nochtans aangewezen dat hij zich, in zulke geval, schikt naar hetgeen in paragraaf 20 werd gesteld.

20. Bij de aanvang van zijn controlewerkzaamheden moet de bedrijfsrevisor de verrichting doorlichten van de verschillende juridische invalshoeken. In het bijzonder zal hij rekening houden met :

- de verplichting die weegt op de vennootschappen die een beroep doen op het openbaar spaarwezen, om hun statuten dienovereenkomstig aan te passen en om zich in te schrijven op de lijst die door de Commissie voor het Bank- en financieuzen wordt bijgehouden ;
- de controles die moeten worden uitgevoerd met toepassing van artikel 34bis van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen inzake de intrekking van het voorkeurrecht ;
- de stappen die moeten worden gezet conform artikel 34bis, § 4bis, 2° van diezelfde gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen wanneer dit voorkeurrecht wordt ingetrokken ten gunste van bepaalde personen ;
- de controle van de prospectus die moeten worden neergelegd bij de Commissie voor het Bank- en Financieuzen in zoverre het een openbaar beroep op het spaarwezen betreft.

20.1. De uitgiftevoorwaarden van opties kunnen, in sommige gevallen, ertoe leiden dat de vennootschap, voorafgaand aan de emissie, haar statuten moet wijzigen om erin op te nemen dat ze "een beroep doet of heeft gedaan op het openbaar spaarwezen" . Het artikel 10, 1° van het Koninklijk Besluit van 7 juli 1999 inzake het openbaar karakter van de financiële verrichtingen vermeldt evenwel een uitzondering, namelijk wanneer het aanbod uitsluitend bestemd is voor de huidige of voormalige personeelsleden van de onderneming of van verbonden ondernemingen. .

20.2. Wanneer de uitgifte van opties betrekking heeft op uit te geven effecten, legt vennootschapsrecht het bestuursorgaan van de onderneming de plicht op om het voorkeurrecht van de bestaande aandeelhouders te schrappen of te beperken in het voordeel van de personeelsleden. In dit geval legt de raad van bestuur verantwoording af in een omstandig verslag dat onder meer betrekking heeft op de uitgifteprijs en op de financiële gevolgen. De commissaris-revisor of, indien er geen is, een bedrijfsrevisor of een accountant moet over deze inlichtingen verslag uitbrengen.

20.3. Indien de uitgifte uitsluitend aan de personeelsleden is voorbehouden mag de raad van bestuur daarvan geen andere personen laten genieten die geen personeelsleden zijn (bij voorbeeld de leden van de raad van bestuur). Indien dit wel het geval is, zal bovendien artikel 34bis, § 4bis van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen van toepassing zijn. Voor niet genoteerde vennootschappen houdt dit in dat de uitgifteprijs ten minste moet gelijk zijn aan de intrinsieke waarde van het effect. Behoudens het eenparig akkoord van de aandeelhouders wordt deze intrinsieke waarde bepaald wordt op basis van een verslag dat wordt opgesteld of door de commissaris-revisor of in die vennootschappen waar er geen is, door een bedrijfsrevisor of een accountant die door de raad van bestuur wordt aangewezen.

20.4. Aangezien de uitgifte van opties, in de meeste gevallen, wordt aanzien als een openbaar beroep op het spaarwezen, zal de vennootschap een prospectus moeten uitgeven, overeenkomstig de financiële wetgeving en inzonderheid overeenkomstig artikel 29 van het koninklijk besluit nr. 185.

21. De commissaris-revisor zal er zich bovendien moeten van vergewissen dat de andere bepalingen van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen die in casu van toepassing zijn, werden nageleefd, zoals de bepalingen betreffende de uitgifte van opties, de eventuele toepassing van de regels met betrekking tot de belangenconflicten voor de beslissingen die onderworpen zijn aan de beraadslaging van de raad van bestuur (art. 60), de bepalingen met betrekking tot de wederinkoop van aandelen (art. 52bis, in voorkomend geval), de regels betreffende de uitgifte van aandelen voorbehouden aan de personeelsleden (art. 52septies), enz.

20.09.1999